

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókivételben átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
húsvéti utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A szerkesztőség kizárólag a kiadókivételben
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más évi 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 10.

Strossmayer a ravatalon.

(—a.) A Szent István koronája alá
 tartozó Horvátországnak gyásza van: leg-
 nagyobb fia, *Strossmayer* József djako-
 vári püspök ravatalon fekszik.

Nekünk magyaroknak sohasem volt
 rokonszenves a neve, mert a magyar nem-
 zeti törekvéseknek esküdt ellensége volt.

Ha a nagyhorvát vagy pánszláv esz-
 mék előmozdításáról volt szó, püspök lé-
 tére még a vallástól is eltekintett, mint
 bizonyítja a hirhelt kiewi telegramm,
 melyért magától az apostoli királytól ka-
 pott feddást a pánszláv érzelmű főpap.

A horvát nyelvért annyira rajongott
 ez az eredetileg német származású főpap,
 hogy a glagolit, ó-szláv nyelven való mi-
 sézéstől csak a pápa leföltő sürgönye tar-
 totta vissza.

A magyar nyelvet pedig, amelyet kü-
 lönbben fiatal korában jól beszélt, hisz a
 pesti egyetemen tanulta a theológiát, any-
 nyira gyűlölte, hogy az egyházmegyéjébe
 tartozó szlavóniai magyaroktól még a ma-
 gyar hitoktatást és prédikációt is elvonta,
 aminek következtében hivei közül többen
 protestánsok lettek.

Ilyenek után természetes, hogy a ma-
 gyarok előtt *Strossmayer* püspök soha
 rokonszenves nem volt, sőt nevét nem-
 zetünk legnagyobb ellenségei között em-
 legettük mindenha.

De amikor ezt konstatáljuk az elhunyt

főpapról, kötelességszerűen konstatáljuk
 azt is, hogy benne méltán gyászolja Hor-
 vátország legnagyobb fiát.

Amit nálunk Pázmány Péter az egye-
 tem, Széchenyi István az akadémia, Szé-
 chenyi Ferencz a muzeum és Eszterházy
 az országos képtár alapítói együttesen
 tettek, azt tette Horvátországban egymaga
Strossmayer püspök. Fejedelmi alapítvá-
 nyaival megalapította Horvátországban az
 egyetemet az akadémiát, a muzeumot és
 a képtárt.

Emellett székhelyén Djakovárt több
 millió forint költségen monumentális szé-
 kesegyházat emelt, papnövelde és tanító-
 képezde állított, Eszéken főgymnáziumot
 létesített, egyházmegyéjének több városá-
 ban fiu- és leányiskolákat, jótékonyági
 és segélyegyleteket alapított és még ha-
 gyatéka is, mely szintén hasonló célokra
 jut, meghaladja a félmillió koronát.

Nemzetének kulturális emelésére és a
 horvát nemzeti érzés megerősítésére senki
 annyit nem tett, mint *Strossmayer* püspök.

Ötvenhatesztendő püspökségének min-
 den működése, tüneményeszerű tehetségé-
 nek minden gondolata, püspöki jövedel-
 mének minden fillérje a horvát nemzeti
 kulturának és horvát nemzeti érzésnek
 ápolására volt szentelve.

Méltó halálára nemzetének, mely
 már életében nagyjai sorába s olt is a
 legelső hözé emelte őt.

A jól el kell ismerni az ellenségben
 is és tanulni tőle.

Mi azt szerettük volna, ha a ravata-

lon nyugvó főpap izzó tehetségét és Szt.
 László királytól nyert dús javadalmát
 arra fordította volna, hogy hiveit a kul-
 tura emelése mellett megerősítette volna
 a Szent István koronájához, az anyaor-
 szághoz való hűségben. De ez nem tart
 vissza bennünket attól, hogy el ne ismer-
 jük az ő kiváló nagyságát, rendkívüli szel-
 lemének rendkívüli alkotásait, melyekből
 népe századokon át meríti a művelődés
 áldásait.

A politikai válság.

A válság szombat óta nem igen jutott
 újabb stádiumba. A vasárnapra hirdetett tanács-
 kozás *Andrássynál* nem volt meg; gróf *Andrássy*
Gyula éppen csak *Bánffy* és *Eötvös* kérette
 magához, hogy lebeszélje őket az ugynevezett
 megtorló akcióról, melynek ők a legerősebb
 mozgatói. *Andrássynak* eddigé nem sikerült
 célzt érni; *Bánffy*, *Ugron*, *Eötvös* ragaszkodnak
 tervükhöz és így a képviselőház e heti munka-
 idejét a rosszalási javaslat tárgyalása fogja el-
 foglalni... ha csak szerdáig meg nem gon-
 dolják a dolgot.

A másik hír, hogy *Széll Kálmán* táradozik
 holmi újabb kibontakozási tervekkel, szintén
 csak mese, vagy legalább egyelőre az. *Széll*
Kálmán talán főz valamit, talán otthon *Rátó-*
ton gondolkodik; de még nem bizonyos, hogy
 újabbat főz ki, vagy mást gondol, mint amit
 már a multkor gondolt. Multkor az ő közveti-
 tési terve se fent, se lennt nem kellett. Nem
 mondható biztosra, hogy lesz-e új terve és ha
 lesz, jó lesz-e ez a terv.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A műveltség könyvtára.

Irta: Sebestyén Károly dr.

Sulyos belső válságok hánytorgatják nem-
 zeti életünket, gondos befolyások kívülről és
 belülről gátolják szabad fejlődésében s elállják
 a haladásának útját. De e szomorú jelenséggel
 szemben egy kétségtelen és ropant fontosságú
 jelenség áll, mely megvigasztal és jobb jövő
 reményével kecsegtet bennünket: az írott szó,
 a nyomtatott betű a könyv diadalmas előre-
 nyomulása, hódító terjeszkedése. A könyv nyom-
 tán betűt, tudást, belső lelki épülést és meg-
 szilárdulást visz magával: szárnyai vannak s
 emelkedvén, egyuttal emel is, bölcsessége föl-
 világosít okossága kijózanít, ihlete kibékít.

Mi, magyar írók, még szegény emberek
 vagyunk; a kiadók is panaszkodnak, lehet, hogy
 merő megszokásból, lehet hogy oly speciális
 okokból melyek a közönséget nem érdeklik.
 De hogy a magyar könyv mégis terjed és fon-

tos tényezővé, hatalommá lett a magyar csa-
 ládban, azt senki nem tagadhatja. Élég, ha
 megemlítjük azokat a nagyszabású vállalkozáso-
 kat, melyek az utolsó tíz-tizenöt év alatt léte-
 süntek többnyire fényes sikerrel és mind beju-
 tottak a magányosok könyvesházaiba: tudomá-
 nyok nagy enciklopédiája, a lexikon, kezdte
 a sort; az *Athenaeum* tizkötetes hazai történe-
 lemmel ajándékozta meg nemzetünket állami
 léte ezredéves ünnepén; jeles tudósok szövetsége
 magyarul írta meg a népek egyetemes históri-
 áját, benne méltó helyet jelölve ki a külföldi
 e nemű könyvekben méltatlanul mellőzött nem-
 zetünknek; régi remekíróink új és díszes kön-
 tösben jelentek meg, a magyar és a világirodal-
 lom válogatott regényei modern és gazdag
 gyűjtemény gondos szemelvényeiben keltik föl
 újra halványuló érdeklődésünket.

És az *Athenaeum* most mindennél nagyobbra
 tör merész elhatározással és áldozatra való
 készséggel. Megérezvén korunk legégetőbb
 szükségét, nemzetünk legfontosabb javát és jó-
 vónk legkivánatosabb irányutatóját, a szédtüle-

tes gyorsasággal haladó s napról-napra gazda-
 godó természettudományt mutatja be a magyar
 közönségnek hat fényes kötetben. A könyvek
 elseje: A technika vívmányai, meg is jelent ma
 s vele megindult s műveltség könyvtára ebből
 a könyvből máris tisztán s örömmel látjuk az
Athenaeum e vállalatának külső megjelenését,
 rajta, akár betűi élességét, tetszős voltát akár
 képeinek bámulatos pontosságát, izléses össze-
 állítását, hű és gazdag voltát, akár könyvtáblán
 egyszerű és nemes pompáját szemlélhetjük a
 könyvsajtó technikájának vívmányait. Aki diszt
 óhajt könyvtárába, ennél szebb diszt nem kap-
 hat.

De a vállalkozásban egészen másodrendű
 megjelenésének formája; sokkal fontosabb ennél
 mélyebbre hat a Műveltség könyvtárának vezető
 gondolata, szerencsés sugallata, sikeres megvalósi-
 tása, belső tartalma. A történeti ismeretek kiegészítésére nemzetünk természettudományi gondol-
 kodásnak érzi eleven szükségét. S a kor áramla-
 tai közt nem is teljesítheti többé történeti felada-
 tát természettudományos képzettség, alaposág,

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó czég

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
Fő-utca.(Uri Casinó-épület)
TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb sza-
 bász szerint a legszebb kivitelben készít
férfi öltönyöket, s minden e szakba
 vágó ruhaneműket. — Női costümök,
 valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

Az is hiábavaló igyekezet, hogy alulról indítsák meg az új tárgyalásokat, senki sem mehet a király elé, míg nem hívják. A titkos tanácsosok jelentkezhetnek ugyan, de csak arról beszélhetnek, amiről a király kérdezni fogja őket... Egyébről nem. Hát bizony csak várni kell, míg ismét valakit Bécsbe hívnak.

A feliratra is csak husvét után kerül a sor... ha kerül. A disszidensek becsületesen fáradoznak, hogy letompítsák a radikális ellenzéki törekvések életét.

Fel lehetne még jegyezni egyes látogatásokat, melylyel a politikusok egymást tisztelik meg; de igazán felesleges, mert ezek a látogatások semmivel sem viszik előre a válság megakadt szekerét.

Szombaton a képviselőház kapui bezárulnak és ebben a hónapban már meg sem nyílnak többé. Ez a helyzet ma is ez lesz, alighanem holnap is, de még sokáig, ha csak valami véletlen nem hoz új mozgalmat és életet.

Mondják, hogy holnap megy *Tisza* a király és holnapután *Széll* Kálmán.

A Wesselényi-emléktábla leleplezése.

Szép, derült, bár hűvös időjárásban leleplezték le vasárnap Budapesten a Ferencz-rendi templom Kossuth Lajos-utcai falában elhelyezett Wesselényi-emléktáblát, amelyet a pesti árvíz emlékéül állítottak. Wesselényi a remek emléktábla főalakja, amint csolnakkal menti az árvízbe jutott szerencsétleneket. Az ünnep színhelyét idejekorán kordonnal fogták körül. A szürke vászonnal letakart emléktábla előtt emelvény állt a szónokok számára, amely körül a város diszruhás csatlósai alkottak díszőrséget.

Az ünnepség színhelyén több ezer főnyi közönség jelent meg. Az emléktábla előtt fentartott helyen foglaltak állást a nagy báró Wesselényi Liki fia: Miklós, Ferencz és István. Az ünnepelők sorában megjelentek: Berzeviczy Albert és Tallián Béla miniszterek, gróf Csáky Albin, Rakovszky István, báró Eötvös Loránd, Márkus József főpolgármester,

Halmos János polgármester, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, Beniczky Lajos és Fazekas Gusztáv vezetésével Pestmegye küldöttsége, Dalwady Győző a Kisfaludy-társaság, Kiroda Pál a Petőfi-társaság képviselőiben, a Wesselényi-vivóklub küldöttsége Hámory László elnökkel az élén s igen sok képviselő és más előkelőségek. Szilágy vármegye küldöttségében részt vettek: Kaizler György főispán 11 taggal.

Az ünnepet pont tizenegy órakor nyitotta meg a budai dalárda. Beethovennek »Az ég dicsősége« című kordalát énekelte. Ezután Halmos János polgármester diszmagyarban a dobogóra lépet és elmondta emlékbeszédét.

A polgármester hosszasan vázolta Wesselényi Miklós életét, különösen azokat az érdemeit, amelyeket a pesti árvíz körül szerzett.

A polgármester beszédét lelkes éljenzéssel fogadták s azután a leleplezett emléktábla alá egymásután helyezték el a főváros, képviselőház, Szilágy- és Pestmegye koszoruit, az illető küldöttségek néhány lelkes szava kíséretében. Koszorut tett le a Wesselényi-vivóklub nevében Hámory László elnök, volt országgyűlési képviselő is.

Az ünnepség berekesztésével a Budai Dal-egyesület a Szózatot énekelte el.

A jelen volt előkelőségek bemutatták maguknak Holló Barnabás szobrászművészt s gratuláltak neki a sikerült műhöz.

Hangverseny a zeneiskolában.

— A város átveszi a zeneiskolát. —

A nagyvárad »Zenekedvelők-Egyesülete« a milléniumnak, az alkotásoknak ebben az emlékeztető esztendejében létesítette a zeneiskolát. Az ifjú intézmény rohamosan fejlődött, s már a 3-dik esztendejében 200 növendéke volt. Nosza megirigyletük ezt a fejlődést s ki lett adva a jelszó: le kell járni a zeneiskolát. Először belső villongásokat támasztottak az egyesület tanárai között. Egymásután hagyták ott az iskolát: *Vomácska* József, *Hegedüs* István, kiváló zenemesterek, akik a zeneiskola hírnevének a megalapításánál tagadhatlanul sok

érdemet szereztek. Mikor ezt a manővert a virágzó intézet — megrázkódtatások árán bár, de végig küzdötte, bomlást támasztottak magában az iskolát fentartó zeneegyesületben Erre a tagok sorából sokan kiléptek s megalakították a Harmóniát, amely ifjú intézmény máris jelentékeny hézagot tölt be városunk sívár zenei életében. A zeneiskola pedig a sok vész dacára még mindig él, él és sok-sok szülőnek igazi nagy örömet szerez. Ilyen igazi öröm honolt az iskola XIX. nyilvános hangversenyén és amely vasárnap délután volt a zenekedvelők egyesületének díszes nagyszínházában.

A 10 pontból álló műsort a díszes közönség végig nagy élvezettel hallgatta. A szereplők: *Aisele* Sándor, *Szabó* Irma, *Déry* Ilonka, *Csigás* Mihály, ifj. *Mezey* Mihály, *Müller* Márton, *Müller* Béla, *Kemenczy* Margit, *Ehrenfeld* Erzsike, *Réz* István, *Réz* László, *Réz* Klára, *Sztankovits* Irén, *Grünberger* Ferencz, *Szeru* Gizella és *Békési* Leó, mind, mind derekasan megállták a helyüket és elismerést szereztek az intézet két kiváló zenetanárának: *Mazalik* Józsefnek és *Resch* Mihálynak is.

De ami késik nem mulik. Az intrika sokkal szilárdabb alapon álló intézményeket döntött már a porba, mint a mi derék kis zeneiskolánk, amelyre pedig ilyen kultur városnak, mint amilyennek szeretjük a városunkat utonutó feltevést, abszolút szüksége van. Érti ezt a város vezetősége is, amely a tanács útján árt a Zenekedvelők Egyesületéhez, hogy mi módon lehetne a zeneiskolát városi intézménnyé tenni. Az egyesület vezetősége részletes tervet készít s azt a közeli hetekben beterjeszti nagyváradi tanácsához, s ha így a zeneiskola a város kezébe — tehát fel kell tételnie, hogy a legjobb kézbe kerül — nyugodtan nézhet a Zenekedvelők-Egyesülete megfutott pályáján végig: célját elérve: oly kultur-intézménnyel gyarapította a várost, mely századokra szól s amelynek áldásait századokon keresztül százak és ezerek élvezni fogják. A városi tanács pedig karolja fel az új városi intézményt és azzal a kiváló ügyszerezzettel, amelylyel a közönség szolgálatában álló intézményeket gyámolítani

megbízhatóság híján. Azért oly nagyérdekű ez a könyvtár éppen, mert hat kötete felöleli teljesen a természet egész világát minden vonatkozásában; s a ki e hat kalauz vezetésével bejárta a roppant birodalmat, az modern emberré lesz, megédesve a legelszántabb struggle for life-ra és mégis elsőül nemzeti érzületében erősödik meg.

Mert magyar tudósok magyar műve, magyar elmék eredeti, e földből sarjadt alkotása ez a vállalat. Könnyű lett volna nyomon követni az ismert német, francia, vagy angol enciklopédikus munkákat és szolgailag utánzóva, vagy fordítva az idegen szellemet és velük együtt ide beplántálni. De a kiadó ezt nem akarta s az írók, a kik munkatársaiul szegődtek, nagyobb célért hevültek. Itt az egyes tudományos szakmák legjelesebb művelői jelennek meg oly dolgozatokkal, melyek egész tudós vizsgálódásuk, munkában eltelt életünk java eredményeit és biztosan megállapodott igazságait foglalják magukban. Büszkeséggel tölt el bennünket, ha e neveket olvassuk és ha a most megjelent első kötetben lapozunk, büszkeségünk

nyugodt öntudattá szilárdul, hogy ez a nemzet a természettudomány nézőpontjából tekintve sem élt hiába: fáradozásainak törekvéseinek, alkotó képességének megvannak értékes nyomai.

A Műveltség könyvtárának a már említett könyvön kívül öt kötet fog megjelenni felévi időközben. A második kötet szerkesztői *Alexander*, *Bernát* és *Lenhossék* Mihály rendes egyetemi tanárok, amaz az emberi léleknek legavatottabb ismerője, ritka termékenységgel és sokoldalú szellem, mely az emberi dolgokat mélyükig megérti és föl fogja s kétatásának eredményeit szuverén művészettel és benső, lelkes hűvvel dolgozza föl és közli. Emez az emberi test világszerző ismert anatómusa. Ők kettő fogják megismertetni az embert. *Cholnoky* Jenő és *Kövesligethy* Radó a föld és a világegyetem fizikai tünetényeiről tájékoztató az olvasót magát földünkön geológiai és őskortani nézőpontból *Cholnoky* Jenő, *Littke* Aurél és *Papp* Károly mutatják be. Az állati és növényvilág tudományos leírására a két szak jeles egyetemi professzora, *Entz* Géza és *Mágyosy-*

Diezt Sándor vállalkoztak. Végül a hatodik könyv, kétségkívül a legérdekesebb egyike, az emberi társadalom történeti ismertetésének keretében szociális, gazdasági művelődésbeli életét, a jelenünket mozgató kérdéseket, a jövőben megoldásra váró problémákat fogja tárgyalni. Szerzője *Stein* Lajos, berni egyetem magyar származású tanára, a filozófia történetének és a társadalmi tudománynak világhírű művelője.

Lapozgatok az első kötetben, e hatalmas, 700 lapnál terjedelmesebb könyvben és lépten-nyomon örömmel látom, mily tudatosan és lelkiismeretesen valósították meg írói a kiadó célját. Olvasnunk kell e könyvet és olvastatnunk gyermekeinkkel, nevelőeszközzé kell avatnunk annak a nemzedéknek, mely bennünket a cselekvésben föl fog váltani, mely a munka terhére roskadozó vállunkról a magára fogja emelni. Az övé már edzettebb lesz, ha a kellő példa és a helyes nevelés idején még fogja erősíteni.

Elmélet és gyakorlat erős egységbe fonó-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

jainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, oldja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjszakai izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.—

Figyeljünk, hogy minden üveg az alatti cséggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

szokta, s akkor városunk zenei életében is helyreáll a régi szép béke és egészen teljes lesz a — harmónia. (75.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Ápr. 15. Bochnicsok — Várad hangversenye a Sasban.
Ápr. 29. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye (estély.)

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlítsék szíveskedjenek.

* **Választások a városnál.** A csütörtöki városi közgyűlés egyik legfontosabb tárgya lesz a pénztárnok és a pénztári ellenőri pályázat kiírása. Előreláthatólag mindkét állásra belső ember, vagyis olyan lesz megválasztva, aki már eddig is városi tisztviselő. Ennek következtében egész sor más állás is betöltés alá kerülne, amelyek fokozatosan a választásból kifolyólag üresednek meg. Az eddigi gyakorlat az volt, hogy az észszerűség és a város érdekei is azt kívánják, hogy most essék keresztül a törvényhatóság a választásokon. A városi tanács azonban most másként határozott. A csütörtöki közgyűlésen csak a pénztárnoki és ellenőri állások betöltésére tesz előterjesztést s az esetleg megüresedő más állásokat később tüzi ki választásra. Ebből a városra sok hátrány következik, mert újból a helyettesítésekhez kell folyamodni, amikor erre semmi szükség nincsen s csak zavarólag hat a városi igazgatásra.

* **Villamos üzemzavar.** Tegnap este újra üzemzavar volt városunkban. Rövid idő alatt már számtalanszor tapasztalhattuk ezt, s ez annál is inkább sajnálatos esetet amennyiben az így keletkezett egyiptomi sötétségtől igen sok kellemetlenség támadt. A lakások és utcák hosszabb ideig teljes sötétségben maradtak. Múltán felkiálthatunk a nagy költővel: „Több világosságot!”

* **Április 11.** Magyarország ezeréves történetében korszakalkotó fordulópontot képeznek a 48-as idők eseményei, a nemzeti szabadság kivívása. A nagy eszmék megszületésének napját minden év március 15-én igaz hazafias lelkesedéssel üli meg az egész ország. Emellett a törvényhozás a 48-as törvények szentesítésének fordulónapját nemzeti ünnepé rendelte. Ez alkalomból ma kedden Nagyváradon is hálaadó szent mise lesz a lat. szert. Székesegyházban délelőtt 9 órakor, a melyet *Széchenyi* Jenő apát kanonok tart. A szent misén részt vesznek a polgári s katonai hatóságok, továbbá tanintézetek. A középületeken nemzeti zászlók hirdetik az ünnepet s a tanintézetekben szünnap van s ünnepségeket rendeznek. A felső kereskedelmi iskolától következő értesítést vettük az április 11-iki ünnepélyre vonatkozólag:

A nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulója alkalmából 1905. április hó 11-én d. e. 9 órakor az intézet vizsgálati termében ünnepélyt rendez a következő sorrenddel:

1. Himnusz. Éneklő a tanuló ifjúság.
2. A honszeretet Vörösmarty Mihálytól. Szavalja Vas Gyula felső oszt. t.
3. Az 1848-iki törvények. Irta és felolvassa Vékony Miklós felső osztálybeli tanuló.
4. A Hazáról. Irta Petőfi Sándor. Szavalja Reményi Andor alsó o. t.
5. Himnusz, Vörösmarty Mihálytól. Szavalja Guttmann Sándor felső oszt. tanuló.
6. Szózat. Éneklő a tanuló ifjúság.

* **A Budapest—terézvárosi apát ki-tüntetése.** O Felső *Stieber* Vincze Budapest—terézvárosi apát-plébánosnak — az egyház és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül — a III. oszt. vaskorona-rendet adományozta, díjmentesen.

* **Fő-utca burkolása.** A Fő-utca rendezése és burkolása ügyében beérkezett ajánlatokkal foglalkozott tegnap a városi tanács mint állandó választmány. A legfontosabb kérdésben a burkolatnem megállapítása, minthogy az ajánlatok nemcsak aszfaltra, hanem keramitt, bazalt és betonra is szólnak. Annyiban már tegnap megállapodott a tanács, hogy a Szent László-hídtól a kir. pénzügyigazgatóság palotájáig úgy a kocsit, mint a gyalogjáró aszfalt-

ból készíttessék, továbbá a vasut állomásig terjedő uton a gyalogjárda szintén aszfaltból lesz, azonban a Páris pataktól a vasutig terjedő kocsit burkolatnemére még nem tudtak megállapodni, s ma folytatják a tanácskozást ez irányban. A keramittot már elejtették s csak arról van még szó, hogy aszfalt vagy bazaltból legyen ezen a nagyforgalmu utrészén a kocsit kövezve. A kérdés eldöntése nagyon sürgős, mert a villamos vasut építésére addig nem tehetik meg a megrendeléseket, amíg a város el nem határozza, hogy mivel lesz a Fő utca kocsitja burkolva. Az árlejtés eredménye és a tanács javaslata a csütörtöki közgyűlés elé kerül.

* **Uj udvari tanácsos.** O Felső lovag *Veszt* Ede a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökének — a kereskedelem és ipar terén szerzett érdemei elismerésül — a m. kir. udvari tanácsosi címet adományozta, díjmentesen.

* **Választás a központi választmányban.** Nagyvárad város központi választmánya dr. *Thury* Kálmán ügyvédet is beválasztották, aki azonban ezen tisztségről lemondott. A törvény értelmében a polgármester a csütörtöki közgyűlésen titkos szavazással töltik be a központi választmányba megüresedett helyet.

* **Uj templom Csabán.** Csaba katolikus hívei a kicsiny és egészségtelen templom helyett 200,000 korona költséggel új egyházat építtettek. Ez ügyben vasárnap délután egyházi gyűlés volt, a melyen bejelentették, hogy az építés céljaira tekintélyes összeg áll rendelkezésre. A beérkezett tervek felülvizsgálására *Hofhauser* Antal budapesti építésztanárt kérik fel, a hét folyamán Csabára jön. Az új templom építését valószínűleg az ősszel megkezdik.

* **Egy interpelláció sorsa.** A február hónapi városi közgyűlésen dr. *Károly* Irén törvényhatósági bizottsági tag interpellációt intézett a polgármesterhez s kérdezte, hogy a villamos telep kezelésénél forog-e fenn olyan ok, amely a város villamos telepének üzemét diskreditálja a közönség előtt s egy bizottság vizsgálja meg, hogy a város főmérnöke által egy memorandumban közölt adatok helyt állók-e? Az interpelláció folytán a kiküldött

dik a természettudományok gyakorlati alkalmazásának ebben a könyvében. Az energia világos és közérthető magyarázata után nyomban következik a bányászat, kohászat, a fém megmunkálása, a motorok és emelőgépek és a közlekedés eszközeiről szóló fejezet. Mindenütt nyíltan láthatjuk a fejlődés óriási útját és szédületes sebességét, a legprimitívebb eszközöktől a legbonyolultabb gépekig. A mit a szöveg mond, azt még érthetőbben magyarázza tömörkép.

Majd a leghivatottabb szakember a posta mult történetét és jelen szervezetét magyarázza; a fény tudományos felhasználása egészen a fotografikus hangfölvételig, a legújabb vívmányig ki van merítve. A sokszorosító ipar, a technika a hadviselés szolgálatában, a faipar, a fonó- és szövőipar, a papírgyártás, a kémia vívmányai mind külön fejezet, a szakembernek hasznos, a műveltségét kiegészíteni vágyó intelligens emberre végtelenül vonzó és érdekes. A gazdasági gépek, a gazdasági termékek ipari földolgozása elektromosság, telegráf és telefon földolgozása, a mai tökéletes alakjukig, sőt tul azon a jövőben várható fejlődésükig, mind helyet talált a

kötetben. Kimerítő név- és tárgymutató rekeszti be a könyvet, hogy az eligazodás mennél könnyebb legyen benne. Becsületes tudós munka ez első betűitől az utolsóig, benne megbízhatik a szakember és laikus egyaránt. És szerzőit nemcsak alapos ismeret támogatta; hisz ez természetes: mindegyik cikk olyan embertől származik aki egy életet töltött el a tudományával való foglalkozásban. Hanem azonkívül egy szép és nemes gondolat is lelkesítette: nemzetünknek akartak szolgálni tudásukkal, érdeklődést, szeretetet, vonzódást, kedvet ébreszteni benne ama sokágu és gazdag tevékenység iránt, mely az emberi nemet ennyire előre vitte. És ez a lelkesedés óvta meg őket a száraz és tudákos előadó hangtól, a professzoros fontoskodástól, ez tette stíljüket elevenné és fordulatossá, az egész könyvet érdekfeszítő olvasmányává.

De ránk nézve még egyért érdekes ez az olvasmány. A természettudomány mindennek érthető nyelven szól és határt neki országok politikai vonalai, nemzetiségek különbségei, nyelvterület elvégződése nem szabhatnak. A vilámoosság gondolatot röpi és kocsit mozgat Ame-

rikában épp úgy, mint nálunk. És mégis belsőbből fakad az a hő vágy: vajha ami nemzetünk része mennél nagyobb volna a tudomány vívmányaiban, az emberi élet szebbé és kényelmesebbé tételében, Bacon fenséges ígéjének megtestesítésében: humanis commodis inservire, az embeti közjónak szolgálni.

Büszke örömmel és elégtétellel tölt el bennünket e könyv olvasása: igazán sokat tettünk, talán többet, mint lenyűgözött erőinktől, lebilincselte képességeinktől vágni, követelni lehetett volna. És meg vagyunk győződve róla, ha nemzetünket általjárja a történeti öntudaton, a népfentartó hagyományon kívül ez a természettudományos nevelés is: részünk még nagyobb, dicsőségünk még sugárzóbb lesz, jólétünk megerősödik és anyagi függetlenségünk szilárd alapra épül. A Műveltség Könyvtára e nevelésben nagyszerű hivatás vár.

Azonban nemcsak kenyérrel élünk, Mikor az Athenaeum első prospektusát kiadta, a Műveltség Könyvtarából nem hat, hanem tizenkét

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek **Hegedüs Ármán** Magyar Divatesarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a sok szép kész blousok, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek. **Hegedüs Ármán** Szent László-tér Fekete Sas szálloda kapuja mellett.

Uj szép és divatos blouse-kelmék, divattlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmúlhatatlanul olcsók.

Tisztelettel:

bizottság megvizsgálta az ügyet. A főmérnök tanulmányában hivatali tulbuzgóságból kerültek bele a kifogásolt adatok s a bizottság nem találta azokat oly természetűeknek, hogy azért a vizsgálatot megindítsák a főmérnök ellen. A csütörtöki közgyűlésen ilyen irányban tesz a polgármester jelentést s indítványozni fogja, hogy a kérdés felett térjenek napirendre.

* Gróf Kuhn Kocsárd Géza meghalt.

A magyar tudományos világnak s közéletnek megint halottja van. Gróf Kuhn Kocsárd Géza az Akadémia és a ferendiház tagja aki nagy vagyonát az »EMKE«-nek adta át az elmúlt éjjel a Vörös-kereszt-kórházban meghalt hatvanegy éves korában. Tömetéséről valószínűleg az Akadémia fog gondoskodni.

* **Schmidt ezredes távozása.** A nagyváradai József főherceg nevét viselő 37. gy. ezred egyik legkiválóbb törzstisztjét Schmidt Pál ezredes szép kitüntetés érte. A király bizalma őt a debreczeni 39. gyalogezred élére ezredparancsnokul állította. Schmidt mint bár szigorú, de humanusan gondolkozó főtiszt ritka közkedveltségnek örvend a hadseregben s szívélyes modoráért a polgári uriköröknek is szimpatikus tagja, nevével s bájos leányával együtt. Bár előléptetése nagy örömet okozott Nagyváradon a társadalom szélesebb körében, távozását azonban mindenki sajnálja. Schmidt családjával rövid időn belül elhagyja Nagyváradot, hova sok kellemes emlék fűzi s új állomására utazik. Schmidt ezredestől a tisztikar meleg búcsút vesz legközelebb egy búcsulakomán.

* **Új postaügynökség.** A nagyváradai posta-távirda igazgatóság Ant biharmegyei községben április 16-án teljes működési körrel postaügynökséget állít fel, amelynek kézbesítési kerületébe Ant községet, a Baglyos, Csipkés, Siter és Nagymező pusztákat osztotta be. Ant utolsó postája kötegyán.

* **A X-ik gyógyszertár a Gilányi-soron.** A tizedik gyógyszertár ügye is a csütörtöki közgyűlés elé kerül. Az engedményes Hankovits Ferencz Csill gvároson nem állíthatja fel az engedélyezett tizedik gyógyszertárt, mert a v. főmérnök szerint is ezen városrészben nincs és építeni sem lehet alkalmas épületet. Ezért kérte, hogy gyógyszertárát alig

kötetet ígért s ezek közt nemzetünk és irodalmunk történetét, egyetemesen történetét és a népek irodalmának történetét, végre pedig a művészetek könyvét. A mily igaz meggyőződéssel valljuk a természettudományi nevelés nagy fontosságát és nemzeti jelentőségét, épp oly félelemmel tekintünk minden egyoldalúságra, legfőként arra, mely az anyagi javak kultusza miatt elhanyagolja a lélek és szellem legszebb alkotásait, a történet iránti szeretetet és a poézis, a művészet megbecsülését. A magyar közönség saját szükségletét okos érzéssel megismervén már is fölkarolta az Athenaeum vállalkozását és biztosította az első, természettudományi sorozat sikerét.

A kiadó már most ismerje kötelességének a közönség, az irodalom és önmaga iránt, hogy az első hat könyv megjelenése után azonnal vegye munkába a másik hatot. Sikere ezzel nem lesz kisebb, dicsősége az uttórésért nagyobb lesz, sőt így válik teljessé.

Minután az idén nagycsütörtök, péntek és szombat izraelita ünnepekre esik, mikor is üzletem zárva van; ennél fogva felkérem a t. vevőközönséget, hogy czipő, kalap és férfi divatárú cikkeikben szükségletét már annál is inkább előbb beszerezni szivesísmert „kézimunka“ czipő, legujabb divatu kalap, nyakkendő és fehérnemű czikeimet.

100 méterrel beljebb, a Gilányi-soron helyezhesse el. A közegészségügyi szakbizottság nyomós és fontos indokok alapján megállapította, hogy a Gilányi-sor az engedélyezett tizedik gyógyszertár forgalmi körébe esik. A városi tanács, úgy a szakbizottság ezen jelentése alapján, de még azért is, mert eredetileg is a Gilányi sorra javasolta a tanács a tizedik gyógyszertár engedélyezését, — ilyen értelemben tesz előterjesztést a törvényhatóságnak s Hankovits kérelmének teljesítését javasolja.

* A legény egylet böjti előadása.

Nagy számú közönség jelent meg a kath. Legényegylet Teleky-utczai helyiségében a vasárnap d. u. tartott böjti előadáson. Negnyitól az egylet dalköre »Ala a keserves anya« kezdetű böjti éneket adta elő, mit Huszár László tanított be s dirigált. Ezt követte dr. Lestyán Endre káptalan böjti beszéde Jézusról s a mai kor bajairól elmélkedett meghatóan, meleg hangon. A hallgató közönség mélyen megindulva hallgatta a szép előadást. Papp Ferencz egyleti tag kellemes bariton hangján énekelt egy böjti éneket »Jézus szenvedéséről«, mit Huszár László kísért harmóniumon. Ried Margitka Kaliffag Edének »A szent jel« cz. költeményét szavalta el igen ügyesen. Majd Kovács Ilonka urleány, a székesegyházi korus kedvelt soprán hangú énekesnője gyönyörködtette a közönséget Ave Mariájával, mit Huszár László kísért harmóniumon. Ezt követte Huszár László hegedűjátéka. Huszár nemcsak kiváló karvezető, de kiváló hegedűjátékos is. A szépen előadott szóló számot, mely mellett nagyon szépen érvényesült Neworall István zenetanár precíz harmonium kísérete a közönség zúgó tapsal jutalmazta. — Az egyesület dalköre »Oh szentséges kereszt-fája« kezdetű böjti éneket adta elő, mit Kürti szavalata követett. Ez a fiatal egyleti tag »Estharangszó« című saját szerzeményű költeményét adta elő nagy hatással. — Most következett egy kedves jelenet: »Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket« cz. életkép, mit az Immaculata-zárda öt kedves növendéke, névszerint: Lovass Sárika, Moszkocsár Ilona, Nagy Erzsike, Csomák Ilona és Balogh Erzsike adták elő. Ez a kép valóban megható volt s a közönség szünni nem akaró tapsal jutalmazta az édes kis szereplőket. Végül Pálffy Béla, az egyesület igazgatója állott a kisdedek közé s megleghangu, szívhez szóló beszédben köszöntö meg a közönség meleg érdeklődését.

* **Elhunyt postatiszt.** Kormos Ignác magyar királyi posta- és távirdatiszt szombaton, e hó 8-ikán éjjel hirtelen elhunyt. Az elhunyt még az utolsó nap is dolgozott hivatalában s késő este egy baráti vacsoráról ment haza, hol hirtelen rosszul lett s mielőtt még orvosi segítséget igénybe lehetett volna venni meghalt. A halálesetről az elhunyt kártársai gyászjelentést adtak ki.

* **Az olasz i-i templom építése.** Vettük a következő sorokat: Az olasz-i plébánia templom építésével kapcsolatban közétett azon hirre vonatkozólag, hogy a templomnak még a múlt évben készen kellett volna lennie s mert az csak június hónap elejére fog teljesen elkészülni, tehát ebből folyólag engem valamegyes mulasztás terhelne: szükségesnek tartom kijelenteni, hogy már hosszabb idő óta *csak azok* a munkálatok vannak folyamatban, amelyek a templom *belső* berendezéseéhez tartoznak s amelyek szerződési kötelezettségem körén kívül és az építési terminus lejártá után rendeltettek el, tehát azoknak elkészítése is csak később következhetett be. A fő- és 8 mellékoltár készítését leginkább a hosszú tél

akadályozta, de előre láthatólag május hónap közepére minden belső díszítési munka készen lesz. Ifj. Rimanóczy Kálmán.

* Tűzoltás a Minimax készülékkel.

Tegnap reggel Oláh Ferencz mészáros Nagy-Teleky-utczán levő istállójának padlásán eddig még ismeretlen okból tűz ütött ki. A tűzjelző állomás rögtön értesítette a tűzoltóságot, két szerkocsival rögtön kivonult a helyszínére. Míg a tűzoltók nagyobb része a csőlefejtésekkel volt elfoglalva, addig Nagy Károly tűzoltó őrzővezető egy »Minimax« készülékkel oltani kezdte a nagy tüzet s egy perc múlva annyira lokalizálta a dühöngő elemet, hogy nem volt a tűzoltóság további működésére szükség. Ez volt az első eset városunkban, hogy gyakorlatban is megpróbálták a kitűnő új tűzoltási találmányt.

* **Halálozás.** Dr. Simonka Jenő ügyvéd-jelölt április hó 9-én hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 29-ik évében elhunyt. Halálát nagyszámú rokonság gyászolja. Temetése f. hó 11-én fog a gör. kath. egyház szertartása szerint Drágcsékén végbemenni.

* **Sztrájkoló építő munkások.** Tegnap ismét sztrájk volt Nagyváradon. A fő-utczai Rimanóczy-féle építkezésnél hagyták abba az építő munkások a munkát, mert a munkások között több idegen és olyan volt, kik nem voltak tagjai a földmivelők szakegyletén, így nem is volt munkásigazolványuk. Reggel 9 órakor mintegy százötven főnyi munkás csoport Hajdu Gergely szakegyleti elnök vezetésével a Rimanóczy-féle építkezéshez vonult és felszólították a munkásokat a munka abba hagyására. A munkások egeget is tettek a felszólításnak és rögtön sztrájkba léptek. A sztrájkoló a délelőtti folyamán felkeresték Gerő Ármán rendőrfőkapitányt és bejelentették neki, hogy addig nem állnak munkába, míg az idegen, munkásigazolvány nélküli munkásokat el nem bocsátja az építető. Gerő főkapitány megígérte a munkásoknak, hogy megfogja vizsgálni ügyüket s aztán intézkedni fog. A sztrájk még tart.

* **Téli idő.** Élesdről írják, hogy ott két napig esett a hó és az egész környéket és az erdőket magas hótakaró borítja. — Resicza-bányáról írják: Két nap óta hideg északi szél és havas esett később megszakitásokkal két napig. Tegnap reggelre mindenütt 5 centiméteres magas hó maradt. — Barcsról jelentik, hogy a szombati nagy havazás után ott 9-én reggel erős fagy volt. A fagy a virágzásnak indult gyümölcsfákban nagy kárt tett. — Saatmárol e hó 9-én erősen havazott. A gazdák félnek, hogy a havazás és a vele járó 5-7 fokos hideg a már rügyezni kezdő gyümölcsfákban kárt okozott.

* **A piczulás bankból.** A filléres takarékos és segélyszövetkezet értesíti a szövetkezet tagjait, hogy a mai, ápr. 11-iki befizetések az ünnep miatt délután helyett délelőtt 9-11 óráig teljesítendők.

* **Agyonvert parasztleány.** Borzalmas gyilkosság történt tegnap Okány községben. Kiss Imre odaváló parasztleány munkára akart menni, mikor az uton eddig még ismeretlen tettesek megtámadták s addig verték, míg eszméletlen állapotban a földre nem rogyott. Ott találták meg az ut porában a szerencsétlen embert, kit a körorvos rögtön ápolás alá vett. Kiss Imre még a délután folyamán

Tisztelettel: **Leitner Lázár.**

belehalt sebeibe. A szerencsétlen egy percre sem tért magához s így az esetre nézve nem lehetett kihallgatni. A csendőrség a gyilkosság után rögtön megindította a nyomozást s még a tegnapi nap folyamán letartóztattak három okányi embert, kiket alapos vizsgálódás után a gyilkosság után a gyilkosság elkövetésével gyanúsítanak.

Pannónia étterem és teli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Mulató a Szabó vendéglőben.

Szücs Laczi kitűnő daltársulata, nap-nap mellett igen érdekes és változatos műsorral mutatja a nagyszámú közönséget, mely esténként megtölti a vendéglő helyiségét. Előadásra kerülnek legújabb: gyönyörű dalbokréták, vegyeskarok, valamint a kiadó szoba kitűnő bohózat, azonkívül magán és pár jelenetek. Az új és régi attrakciók felléptével, f. hó 10-én hétfőn este Szücsné Ilonka szubrett énekesnő, jutalomjátéka lesz, teljesen új műsorral, melyre előre is felhívjuk a n. é. közönség szíves figyelmét és becses támogatását.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x **Remek estélyek.** Nagy bűvész estély a *Bihar kávéházban*. Ma kedden, április hó 11-én és holnap szerdán, április hó 12-én Keményfi magyar csodás és ördögös kezű bűvész mester varázs színházával nagy bűvészeti és spirítisztikai estélyt rendez, melyre a n. é. közönség szíves támogatását kéri Keményfi bűvész. Belépti díj nincs. Pontos és figyelmes kiszolgálásról legjobban gondoskodik Breyer Károly kávé.

IRODALOM.

A Fáklya. Kolozsvárt érdekes vállalkozás indult meg: A Fáklya címmel szép irodalmi és társadalmi lapot adnak ki, a Jövendő alakjában, sajnos, némileg annak a szellemében is. Vannak benne komoly cikkek, elbeszélések, versek. Egy-egy füzet ára 30 fillér.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Léghajósok.

Szerda: Léghajósok.

Csütörtök: Aszalai uram leányai vigjáték. Benkő Jolán 40 éves jubileuma és bucsufellépte.

Péntek: Sulamith bibliai daljáték Garzó Adél bucsufellépte.

Szombat: A kis püspök, Szatmáry Árpád, Berlényi Vanda bucsufellépte.

Vasárnap: d. u. Elnémult harangok. Klenovics György bucsufellépte. Este: János vitéz Horváth K., Wlassák Vilma, Békeffy Lajos bucsufellépte.

Ocskay brigadéros.

A szezon egyik legszórakoztatóbb előadása zajlott le vasárnap este a színházban. Semmi kedv, semmi élet és tulságba vitt szerep nem tudás. És hogy ez általánosságban a nagyszámú szereplőkre kivétel nélkül alkalmazható legyen, az igazgató *Somogyi Károly* is játszott. Hogy megmutassa, miszerint ilyen esetekben is ő a vezér, akit követni kell.

Klenovics játszotta a czimszerepet. A tűz fejedelmét minden tűz nélkül alakította, ámbar nem tagadhatni, hogy sok igyekezettel. Ő különben egyik legszorgalmasabb színészünk. A mit meg lehet tanulni a művészetben, azt ő körülbelül elsajátította. Hogy azonban a művészetnek nem az a becses része, a mit meg lehet tanulni, arról ő sem tehet, mi sem tehetünk.

Szörényi szerepében *Szarvasi* a régi jó alakítást nyújtotta, bár tapasztalható volt, hogy mióta utoljára adta kitöréseinek vadsága és szilajsága sokban enyhült.

Horváth, mint Tarics hadnagy, körülbelül a leghelyesebben fogta fel a darak intentióját. Nem pózolt, nem szavalt, hanem ábrázolt és egyénített. — A cigányleány szerepében *Verő Janka* tűnt fel kellemesen. Végre láthattuk egy drámai szerepben, amelyet nem mint szokta, nevetve, hanem komolyan fogott fel. Ez is haladás, mert ettől eltekintve mélabus szavallása elnyomta a szerep összes színes momentumait. — Azután játszottak még többen, de hogy milyen hatással, mutatja az, hogy a szorongásig megtelt felső régió sohse tudott alkalmat keríteni magának, hogy lelkesedését kinyilatkoztassa. (He.)

Léghajósok premiérje. *Váradi* Aladár zenetanár és *Dulka* Ákos hírlapírónak «Léghajósok» című operettejöknek ma lesz a bemutató előadása a Szigligeti színházban. — Ez a mai bemutató oly pompás librettó s maradandó zeneszámokból van összeállítva, hogy bármely fővárosi operett-színháznál méltán repertoír darab lehetne. Annyi kitűnő melodikus muzsika van benne, hogy bizton rövid idő alatt a városi cigányzenekarok is felkapják műsoraikba. Ami az előadást illeti — az kitűnőnek ígérkezik, a darabban játszó személyzet nagy gondot fordít rá, hogy a darab mentől nagyobb s maradandó sikert arasson. Az előadást maga a szerző tanította be csupa lendülettel. A rendezést *Somogyi* igazgató látta el. A darab főszerepeit *Arady Aranka*, *T. Pogány J.*, *Agnelly Irén*, *Verő Janka*, *Pataky Vilma*, *Horváth K.*, *Tihanyi*, *Bérczi*, *Sümegi*, *Szathmáry* játsszák.

Benkő Jolán jubileuma. Csütörtökön, a hó 13-án lesz Benkő Jolán 40 éves színészi jubileuma s egyszersmind bucsufellépte. Az érdemes művész nő ez alkalommal lép utoljára a színpadra, s bucsufellépte után visszavonul végleg a színészetből, hol annyi babért szerzett. A színtársulat tagjai nagy ünnepséget rendeznek a visszavonuló pályatárs tiszteletére. A színügyi bizottság, valamint a város egész közönsége részt vesz az ünnepélyen s meleg óvációkban fogják ez este Benkő Jolánt részesíteni.

Z E N E.

A városi árvaház hangversenyére, mely folyó hó 15-én a Fekete Sas nagytermében fog megtartatni, a rendezőség már kibocsátotta a belépti jegyeket. A jegyek ára 10 koronánál kezdődik s 2 koronáig száll alá. Tekintve a hangverseny iránt mutatkozó nagy érdeklődést, előrelátható, hogy a jegyek rövid idő alatt elfognak.

EGYESÜLETEK.

Demokraták közgyűlése. A nagyváradi demokrata kör vasárnap délután tartotta dr. *Kazay Kálmán* elnöklete alatt első évi rendes

közgyűlést. Elnök a gyűlést megnyitja, üdvözlő a nagy számban megjelent polgártársakat. Dr. *Bárdos Imre* jegyző felolvassa dr. *Vázsonyi Vilmos* orsz. képviselő táviratát, melyben sajnálatának ad kifejezést, hogy az utolsó perczben meghiusult lejegyzése s üdvözlő egybegyűlt elvtársait. Ezután *Friedl Ferencz* titkár olvasta fel évi jelentését, mely után a választások ejtettek meg. Elnökké újból dr. *Várady Zsigmond* lett megválasztva. Ügyvezető társelnök: Dr. *Tóth Ferencz*, társelnökök: Dr. *Kazay Kálmán*, *Weisz Károly* és dr. *Várady Ödön* lettek. Választottak még 6 alelnököt, tisztkart és 48 tagból álló választmányt. Dr. *Bárdos Imre* indítványára *Friedl Ferencz* titkárnak működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A közgyűlés az elnök lelkes éljenzésével véget ért.

TÁVIRATOK.

Tisza Bécsben.

Bécs, április 10. (Saját tud. távirata.) *Tisza István* gróf ma délután 1 órakor érkezett Bécsbe.

Tisza holnap délelőtt 11 órakor fog a király elé járulni kihallgatás végett.

A felirati bizottság ülése.

Budapest, április 11. (Saját tud. táv.) A felirati bizottság ma *Bánffy Dezső* báró elnöklete alatt ülést tartott. A bizottság tegnap foglalkozott a tegnap beadott javaslatokkal, mely fölött a bizottság a szerdai ülésében fog határozni.

Uj kibontakozási terv.

Budapest, április 10. (Saját tud. táv.) Politikai körökben egy új kibontakozási tervről beszélnek, melyet egy kiváló politikus vetett fel.

Az új megoldási terv szerint a kinevezendő új kormány programbeszédjében felhívja a pártokat, hogy támogassák működésében. Természetesen az ily kormánynak oly programot kell adni, melylyel a koalíció is megelégedhetik. Ily kormányalakításra már volt precedens, mert a *Széll-féle* kabinet is felhívta a pártokat támogatására. Az ily megoldásba — hír szerint — Ő Felsége is bele fog menni.

Strossmayer végrendelete.

Eszék, ápr. 10. Tegnap bontották fel *Strossmayer* végrendeletét. Vagyona-nak egyharmadát az egyháznak, egy harmadát az eszéki papnőveldeknek, egy harmadát a káptalannak, 50,000 forintot *Androvsky* tábornoknak, 5000 forintot a *djakovári Strossmayer-családnak* hagyományozott. Ezenkívül *Androvsky* tábornok négy lovat, neje négy tehenet kapott. A püspök szolgálójának 500 forintot, kulcsárnőjének 500 forintot. Végrendelete végrehajtójának, *Vorszakund* püspöknek és *Csepelics* kanonoknak külön-külön ezer forintot, a *djakovári szegényeknek* 2000 forintot hagyományozott. A káptalan tegnapi ülésén vikáriussá dr. *Dvorsákot* választották ki és *Czimárovcics* kanonokot bízták meg a jószágfelügyelettel. A főpap holttestét ma bebalzsamozzák. Temetése pénteken délelőtt 9 órakor lesz.

Titkos tanácsosi eskü.

Bécs, ápr. 10. Ő felsége ma délelőtt háromnegyed 10 órakor *Kállay Albert* volt

szegedi főispánt föleskettette titkos tanácsosi minőségben. Az ünnepies szertartáson Goluchowski külügyminiszter és Gudenus báró főkamarmester szerepeltek. Az eskümintát Waldenegg Oszkár min. tanácsos olvasta fel.

Általános kihallgatás.

Bécs, ápr. 10. Ö felsége az általános kihallgatásokon Lánchy Leó főrendiházi tagot fogadta.

Tisza a külügyminiszternél.

Budapest, április 11. (Saj. tud. táv.) Gróf Tisza István ma délután 3 órakor Hosszasabban tanácskozott Goluchowszky külügyminiszterrel.

A biharmegyei függetlenségi párt Zichy Jenő grófnál.

Budapest április 11. (Saját tud. táv.) A biharmegyei függetlenségi párt alakító bizottsága Nadányi Károly vezetése alatt ma tisztelt gróf Zichy Jenőnél, kit a párt elnöki tisztségének elfogadására kértek fel.

Nadányi hosszabb beszédben adott kifejezést a biharmegyei függetlenségi párt azon óhajának, hogy mily szüksége van a pártnak gróf Zichy Jenő elnökségére.

Gróf Zichy Jenő válaszában megköszönve a függetlenségi választ, kifejtette, hogy a párt szervezkedése legüdvösebb Biharmegyében, mert ez a Tiszáék fészke, és itt kell meggyőzni a népet arról, hogy Magyarország csak a függetlenség kivívásával lehet nagygyá. Nagy megtiszteltetéssel fogadja el az elnöki tisztelet és sikert kíván a párt működéséhez, mely csak a haza javára lehet üdvös.

A biharmegyei függetlenségi párt alakuló gyűlését május hó 7-én tartja, melyre több kiváló politikus fog leutazni.

Munkács szülőháza.

Munkács, ápr. 10. A pénzügyminiszter f. hó 8-án fogadta Munkács város közönségének küldöttségét, mely arra kérte a pénzügyminisztert, hogy Munkács Mihály szülőházát Munkács város közönségének engedje át 70,000 koronáért, hogy a város áldozhasson kegyeletének. A pénzügyminiszter eleget tett a küldöttség kívánságának, ami Munkácsban nagy örömet okozott.

Kinai munkások harcza a rendőrséggel.

Johannesburg, április 10. Délután 500 kinai, kik Compoundban a Junpiers Deep-bányában foglalatostoktak, Johannesburg irányában. A lovasrendőrség azonban visszazsárolta őket Compoundba. A kinaiak a rendőrséget három óra hosszat dobálták követekkel.

A rendőrség még sem használta lövéseket, úgy hogy senki sem sérült meg komolyan. A Georgoch-bánya kafferjei támogatták a rendőrséget. 28 kinait letartóztattak.

A háború.

Singapore, április 10. A tegnap erre elvonult hajóhad a «Szisszoy Veliki» az «Oleg», az «Admiral Nakhimov», a «Dimitrij Donzskoj» az «Aurora», az «Izurud», a «Zemcsug», az «Almasz», a «Rosszija», az «Anadir» nevű hajókból, továbbé öt másodosztályú czirkájókból, hét torpedóhajóból, 11 szállítóhajóból és 16 szeneshajóból állott. Hiányoztak a «Kanyaz

Ssuvarov», az «Imperator Alexander II.», a «Bozodino», az «Orel» és a hozzájuk tartozó kirkálók torpedóhajók.

Tokio, április 10. Hivatalosan jelentik:

Egy zászlóalj orosz gyalogság és hat szotnya lovasság megszállotta Csulucsut, Csangcsutól mértföldnyire, de ismét visszaverték őket. Tegnap 24 szotnya több ágyúval megismételte a támadást, de ismét kénytelenek voltak visszavonulni. A támadók főereje Pamiensangba vonult vissza. A japánoknak tíz halottjuk volt. Az oroszok veszteségét 60 halottjuk és sebesülte becsülik.

Visszavert oroszok.

Tokió, ápr. 10. Hivatalosan jelentik: Egy zászlóalj orosz gyalogság és hat szotnya lovasság megszállotta Csulucsut, Csangcsutól husz mértföldnyire, de ismét visszaverték őket. Másnap 24 szotnya több ágyúval megismételte a támadást, de ismét kénytelenek voltak visszavonulni. A támadók főereje Pamiensangba vonult vissza. A japánoknak tíz halottjuk volt. Az oroszok veszteségét 60 halottjuk és sebesülte becsülik.

A balti flotta.

Budapest, április 11. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy a balti flotta ismét megjelent a láthatáron. Hír szerint legközelebb a világ legnagyobb tengeri háborúja fog végbe menni az oroszok és a japánok között.

NYILTTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utca

(Mezey-ház)

Az

„Első nagyvárad
cipő- és csizmagyár”
Moskovits Farkas és Tsa

Kossuth-u., régi rendőrségi épületben
folyó hó 15-én megnyitja
kicsinybeni eladási üzletét, addig az
— udvar felől van a bejárata. —

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

Angol regény.

Nelli hirtelen eltakarta arcát, — s igya homályosságban Alick nem vehette észre az arcát egyszerre elborító égő pirt, — de a leány mozdulatából is mindent megértett.

— Jó éjt — mondá nyájasan — s lesült fölével, lassu léptekkel távozott.

Egy óránál tovább ült az alacsony kőkerítésen, csüggeteg ábrázattal s összeszorított ökökkel bámulva a cottagera, s a kerten keresztül kanyargó kis patakra. Az a pár szó, mely a leány ajakáról elhangzott, úgy rémlett előtte, mintha halálos ítéletet olvasták volna föl előtte.

Kezébe temette arcát, s miközben visszaidézte emlékeiben összetört reményeit, forró könnyek hullottak ujjai közt a földre. A keserű csalódás könnyei voltak ezek — nem tehetett róla, e perczben nem magánkiül volt.

Később kissé enyhült fájdalma, s összeszedve magát, még egy utolsó tekintetet vetett arra a házra, melyről azt hitte hogy abban fogja megrakni Nellivel boldog családi fészket — hazatért.

— Doktor ur, nagyon fáradtnak látszik — ezzel fogadta háziasszonya midőn bebocsátotta. — Azután meg nagyon sápadt is. Parancsol talán egy csésze teát? Sőt, ha kívánja néhány falat hideg süttel is szolgálhatok.

— Köszönöm, nem kérek semmit.

A jó asszony utána nézett, a mint fáradt, nehéz léptekkel a lépcsőn felment. Később hallotta, a mint szakadatlanul járt fel s alá a szobában.

— A dokornak valami baja van — morgomaga magában. — De lehet, hogy valamelyik súlyos betegének állapota aggasztja.

Már virradni kezdett s azok a nehéz, egyforma lépések még mindig hallatszottak.

Ugyanebben az időben Graham Nelli is ébren feküdt ágyában s fejét a párnák közé temetve zokogott, majd imádkozott, hogy adjon az Isten Fergussonnak elég erőt hozzá, hogy őt felejteti tudja s vigasztalja meg egy szerelmére nálánál méltóbb teremtséssel — mert érezte, hogy nincs többé hatalom, mely ez életben az ő szívéből ki tudja törölni Algy emlékét és képét.

IX.

— Oh anyám, kedves jó anyám, nem is képzelem, micsoda újságot mondok magának!

— Mit drágám?

A Kenneth rendesen fakó arcza kipirult az izgatottságtól, szemében szokatlan fény ragyogott. Csodálatos változáson ment keresztül, arczáról remény sugárzott, remény csengett ki szavaiból.

Édes anyja gyöngéd kézzel simította hátra hullámzó barna haját homlokáról, s kíváncsian kérdezte.

— Nos, édes fiam, hát mi az a nagy újság?

— Anyám, üljön csak ide mellém, hadd mondok el eleitől.

Grahamné kissé aggódni kezdett fiának szokatlan vidámsága miatt, mert Kennethnek keze forró volt és reszketett s szeme lázban égett. Valóban nagy újságnak kellett annak lenni, a mi a szomorú, fáradt fiura ekkora hatással volt.

— Anyám — így kezdte — ma délután meglátogattam Fergusson doktort. Egyedül voltam — olvastattam. A doktor viselkedése nagyon különösnek tűnt fel előttem, nagyon nyugtalan volt és rosszkedvű. Nem tűnt fel semmi valami nagyon ez a magaviselet, mert az utolsó időben gyakran volt ilyen. Anyám, nem vette észre? Miután egy darab ideig beszélgettünk, azt mondta, hogy egy kis változatosság kedvéért elutazik Németországba — és most figyeljen, anyám, mert most következik, a mit tulajdonképpen mondani akarok — engem is magával akar vinni?

— Téged, Kenneth, téged?

— Igen, engem. Oh, anyám, hallgassa csak! Megmutat egy híres német orvosnak, aztán valami uémetországi csoda-gyógyítófürdőt fogok használni — s Fergusson azt hiszi, hogy ettől visszanyerem egészségemet.

Kenneth csaknem lélekszakadva, mohón, kipirult arccal, s remegő ajakkal beszélt, s aztán egyszerre keserves sirásra fakadt.

— Anyám, anyám gondolja meg, ismét járhatok-kelhetek! kiáltott fuldokolva.

— Adja Isten, drágám, hogy úgy legyen! felelt az anyja, gyengéden keblére szorítva a beteg fiú fejét, hol az hosszasan és szenvedélyesen zokogott. Az öröm és izgatottság tetőtől talpig megrázta.

Végre letörölte könnyeit, s visszafeküdt az ágyba.

— És mikor indulsz, drágám?

— Nem sokára. Az én kedves Fergussonnak van Londonban egy jó barátja, a ki megígérte, hogy szívesen helyettesíti távolléte alatt.

— Kenneth, még ma este megírom ezt Douglasnak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, ápr. 10.	
Buza ápr.-re	82
Buza máj.	74
Rozs ápr.-re	42
Tengeri májusra 1905.	32
Zab ápr.-ra	14.74
Repcze aug.-ra	70

Értéktőzsde.

Budapest, ápr. 10.	
Osztárhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámitoló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztárk-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villamos vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 ápr. 10-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.70
Magyar koronajárdék 4%	98.20
Magyar koronajárdék 3 1/2%	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcson	223.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	17.21
Osztárk járdék papirban	100.10
Osztárk járdék ezüstben	100.50
Osztárk járdék aranyban	1.20
Osztárk korona járdék	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	157.—
Osztárk-magyar bankrészvény	16.45
Magyar hitelbank részvény	770.—
Osztárk hitelbank intézeti részvény	669.—
Osztárk-magyar államvasuti részvény	661.—
20 frankos arany (Napolendor)	19.5

Német birodalmi márka	117.15
London vista	239.95
Páris vista	95.87
márkás 20 arany	23.431

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

2130—1905. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Nagyvárad takarékpénztár r.-t. végrehajtónak ismeretlen tartózkodású ifj. Sebestyén János ügygondnoka dr. Puskás Béla nagyvárad ügyvéd végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyben az alulírt kir. törvényszék területén levő s nagyvárad 1548. számú betétben A + 1. sor 445. hrsz. alatt foglalt s Várad-Olasziban fekvő 200. számú házból álló jószágtestnek az ifj. Sebestyén János nevén vezetett tele részére a végrehajtási árverést elrendelte, és annak fogatatosítására határidőül 1905. évi május hó 2-ik napjának délelőtti 9 óráját a nagyvárad kir.

törvényszék árverelő helyiségében Nagyváradon kitűzte.

Kikiáltási ár 1800 korona, azonban az árverésre kitett ingatlanrész szükség esetén ezen áron alul is elfog adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyváradon, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1905. febr. 5.

Hrabbal Ottó kir. tszéki albiró helyett

Kiss András,
kir. tszéki bíró.

Nagy magtárkiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással, hogy **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártyán áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **ernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A nagy elárusítás megkezdődött a Zöldfa-utczán.

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a Zöldfa sörcsarnok mellett a másik a Zöldfa kávéházzal szemben, a mai naptól a

nagy elárusítás megkezdődött.

Tisztelettel KOVÁCS L. és TÁRSA.

MEGJELENT

az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-BÓL,

melyről olvasóinknak már több ízben hírt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékozást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség leg-szélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szak-mákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati tech-nikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára”-nak
ára kötetenkint.... **24 korona.**

Megrendelhető minden hazai
könyvkereskedés útján.

A Műveltség Könyvtáráról kimerítő
prospektust kívánatra ingyen küld
minden könyvkereskedő, vagy az

ATHENAEUM
IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZV. TÁRSULAT
KÖNYVKIADÓ-OSZTÁLYA
BUDAPEST, KEREPESI-UT 54. SZÁM.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szer-
zők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálócsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kandó
Gyula.
Műtorok és emelőgépek: Kármán
Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos
Viktor.
Pésta: H. Hennyey Vilmos.
A tény a tudomány szolgálatában:
Karvázy Zsigmond.
A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában:
M. Müller Hugó.
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhot Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása:
Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Lipthay
Károly.
Telegrafia és telefonía: Hollós
József.
Zárószó: Méray-Horváth
Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő
könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világgyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat
kötetben, tartalmazni
fogja a történelmi, iro-
dalmi és művészeti
ismereteket és az első
sorozat teljes befejezése
után fog megjelenni.